

Dertiende Internationale Taalkunde-Olympiade

Blagoëvgrad (Bulgarije), 20–24 juli 2015

Opgaven van de individuele wedstrijd

Schrijf de formulering van de opgave niet over. Schrijf de oplossing van elke opgave op een apart vel (of vellen) papier. Zet op elk vel het nummer van de opgave, je plaatsnummer en je achternaam. Dit om te zorgen dat je antwoorden op de juiste manier worden nagekeken.

Beargumenteer je antwoorden goed. Ook een geheel correct antwoord levert minder punten op als het niet wordt uitgelegd.

Opgave Nr 1 (20 punten). Nahuatl:

$$\textit{mahtlactli-on-cē} \times \textit{mahtlactli} = \textit{mācuīl-pōhualli-on-mahtlactli} \quad (1)$$

$$\textit{cem-pōhualli} \times \textit{ōme} = \textit{ōm-pōhualli} \quad (2)$$

$$\textit{yē-pōhualli-on-chicōme} + \textit{mahtlactli-on-nāhui} = \textit{nāuh-pōhualli-on-cē} \quad (3)$$

$$\textit{mācuīlli} + \textit{ōme} = \textit{chicōme} \quad (4)$$

$$\textit{mahtlactli-on-ēyi} \times \textit{ēyi} = \textit{cem-pōhualli-on-caxtōlli-on-nāhui} \quad (5)$$

$$\textit{mācuīlli} \times \textit{ēyi} = \textit{caxtōlli} \quad (6)$$

Arammba:

$$\textit{ngámbi} + \textit{ngámbi} = \textit{ngámbi} \times \textit{yànparo} \quad (7)$$

$$\textit{ngámbi} + \textit{asàr} = \textit{tambaroy} \quad (8)$$

$$\textit{yànparo tàxwo} + \textit{fete asàr tàxwo} = \textit{yànparo fete} \quad (9)$$

$$\textit{yenówe} \times \textit{yenówe tàxwo} = \textit{fete yenówe tàxwo} \quad (10)$$

$$\textit{nimbo} \times \textit{fete} = \textit{tarumba} \quad (11)$$

$$\textit{nimbo} + \textit{yànparo tàxwo} = \textit{yenówe tàxwo} \quad (12)$$

Nahuatl:

Arammba:

$$\textit{yē-tzontli-on-nāuh-pōhualli-on-caxtōlli-on-cē} = \textit{ndamno} \quad (13)$$

$$\textit{cen-tzontli-on-cem-pōhualli-on-mahtlactli-on-ōme} = \textit{yànparo tarumba} \quad (14)$$

$$\textit{cen-tzontli} = \textit{tarumba tambaroy fete asàr} \quad (15)$$

$$\textit{cen-xiquipilli} = \textit{weremeke tarumba nimbo yànparo} \quad (16)$$

(a) Schrijf de sommen (1–12) en de getallen (13–16) in cijfers.

(b) Schrijf in het Nahuatl: 42; 494.

(c) Schrijf in het Arammba: 43; 569.

⚠ Het Klassiek Nahuatl, lid van de Uto-Azteekse taalfamilie, was de taal van het Azteekse rijk in Mexico.

Het Arammba (ook Serki, Serkisetavi of Upper Morehead genoemd) behoort tot de Zuid-Midden-Papoeataalfamilie. Het wordt door ongeveer 970 mensen gesproken in Papoea-Nieuw-Guinea.

—Milena Veneva

Opgave Nr 2 (20 punten). Hier zijn enkele werkwoordvormen van het Beslenei-dialect van het Kabardisch (subdialect van het dorp Uljap, Republiek Adygea) in een Romaanse transcriptie met klemtoon aangegeven evenals hun vertalingen in het Nederlands:

defōn	<i>kunnen naaien</i>
g^wəš'əʔén	<i>spreken</i>
máde	<i>(hij/zij) naait</i>
mášxe	<i>(hij/zij) eet</i>
meçántχ^we	<i>(hij/zij) glijdt</i>
meg^wəš'əʔéf	<i>(hij/zij) kan spreken</i>
mes	<i>(hij/zij) brandt</i>
mebəbápe	<i>(hij/zij) vliegt werkelijk</i>
mešxápe	<i>(hij/zij) eet werkelijk</i>
mezeqáfe	<i>(hij/zij) doet alsof hij/zij bijt</i>
sən	<i>branden</i>
ʔəg^wərəg^wón	<i>beven</i>

(a) Vertaal naar het Nederlands:

zeqén, medéf, medáfe, səfən, meg^wəš'əʔe, mebáb.

Hier zijn nog enkele woorden van het Beslenei:

çántχ^weçəm	<i>(hij/zij) glijdt niet</i>
çántχ^wet	<i>(hij/zij) gleed</i>
çentχ^wéft	<i>(hij/zij) kon glijden</i>
dápet	<i>(hij/zij) naaide werkelijk</i>
défxeme	<i>indien zij kunnen naaien</i>
çántχ^wexeme	<i>indien zij glijden</i>
meʔəg^wərəg^wxe	<i>(zij) beven</i>
səfçəm	<i>(hij/zij) kan niet branden</i>
bəbme	<i>indien hij/zij vliegt</i>
bəbxet	<i>(zij) vloegen</i>
šxéme	<i>indien hij/zij eet</i>
ʔəg^wərəg^wçəm	<i>(hij/zij) beeft niet</i>

(b) Vertaal naar het Nederlands:

çentχ^wéfxeme, šxáfexeqəm, bəbəft, šxet, ʔəg^wərəg^wəpeme.

(c) Vertaal naar het Beslenei:

(zij) naaien; (zij) doen alsof zij vliegen; (hij/zij) brandde werkelijk; (hij/zij) kan niet eten; indien zij spreken; (zij) bijten.

Vergeet niet de klemtoon aan te geven.

⚠ Het Kabardisch behoort tot de Abchazo-Adygeïsche groep van de Noord-Kaukasische taalfamilie. Het wordt gesproken in de Russische Federatie (516 000 mensen), alsook in Turkije en andere landen in het Midden-Oosten.

ç, g^w, ç, š, š', ʔ, x, χ^w, ç, ʔ zijn medeklinkers; ə is een klinker. Het teken “^w” geeft klemtoon aan.

—Pjotr Arkadiev

Opgave Nr 3 (20 punten). Soundex is een algoritme om namen te coderen. Het werd in 1918-1922 in de VS ontwikkeld door Robert C. Russell en Margaret King Odell om het makkelijker te maken om naar achternamen te zoeken die gelijkend zijn qua klank. In het midden van de 20ste eeuw werd Soundex uitgebreid gebruikt in de VS om de resultaten van de census van 1890-1920 te analyseren.

Hieronder zie je een voorbeeld van een kaart met gegevens uit de census van 1910. Je kunt de Soundex-code voor *Wilson* zien – dat is dus W425.

LOUISIANA			
HEAD OF FAMILY		E. D.	SHEET
W425 Wilson, Alice		118	17
COLOR	AGE	BIRTHPLACE	
B	42		
COUNTY	St. Landry		CITY
OTHER MEMBERS OF FAMILY			
NAME	RELATIONSHIP	AGE	BIRTHPLACE
Eugene	W	46	
Begina	D	15	
Walter	S	13	
Louisa	D	12	
Camila	D	7	
Conell	S	7	
Hudson	S	4	

FORM 10-636 (4-20-61)
 1910 CENSUS INDEX - FAMILY

U.S. DEPARTMENT OF COMMERCE
 BUREAU OF THE CENSUS

Bron: <https://familysearch.org/learn/wiki/en/Soundex>

Hier is een lijst met achternamen en, in willekeurige volgorde, de daaraan corresponderende Soundex-codes. Sommige karakters ontbreken:

<i>Allaway, Anderson, Ashcombe, Buckingham,</i>	S312, T□6□, □5□3, C42□, T520,
<i>Chapman, Colquhoun, Evans, Fairwright,</i>	L□42, A536, C155, □623, S356,
<i>Kingscott, Lewis, Littlejohns, Stanmore,</i>	□252, □152, □330, A251, A400,
<i>Stubbs, Tocher, Tonks, Whythead</i>	L2□0

- Beschrijf stap voor stap hoe een Soundex-code wordt geproduceerd.
- Combineer de achternamen met hun corresponderende Soundex-codes en reconstrueer de weggelaten karakters.
- Maak Soundex-codes voor de volgende achternamen:

Ferguson, Fitzgerald, Hamnett, Keefe, Maxwell, Razey, Shaw, Upfield.

—Alexander Piperski

Opgave Nr 4 (20 punten). Gegeven zijn enkele zinnen in het Wambaya evenals hun vertalingen in het Nederlands:

1. <i>Ngarlu nya.</i>	Jij danste.
2. <i>Gulugba ngu.</i>	Ik zal slapen.
3. <i>Bardbi ga bungmanya.</i>	De oude vrouw rende weg.
4. <i>Ngunybulugi barrawunguji.</i>	De arts heeft een huis.
5. <i>Ngajbi nginya.</i>	Ik zag jou.
6. <i>Dagumajba nguyu ngunybulugi.</i>	Zij zal de dokter slaan.
7. <i>Alanga gu ngarlujba janjingunya.</i>	Het meisje zal met de hond dansen.
8. <i>Ngajba gununyu.</i>	Hij zal jou zien.
9. <i>Ngirra nga gijilulu.</i>	Ik stal het geld.
10. <i>Yagujba nyu barrawuwaji.</i>	Jij zal hem zonder huis verlaten (~ achterlaten).
11. <i>Dagama ngiyinga bungmanyani.</i>	De oude vrouw sloeg mij.
12. <i>Bardbi ga darrangunguji.</i>	Hij rende weg met de stok.
13. <i>Alayulu ngiya juwa.</i>	Zij vond de man.
14. <i>Juwani gina ngajbi gijilulungunya.</i>	De man zag haar met het geld.
15. <i>Yagu gininga.</i>	Hij verliet mij.
16. <i>Bungmaji gina ngajbi balamurruwaji.</i>	Hij zag de oude man zonder speer.
17. <i>Dirragba gu bungmaji.</i>	De oude man zal springen.

(a) Vertaal naar het Nederlands:

18. *Alayulujba nguyunyu bungmanyani.*
19. *Yagu gininya.*
20. *Janji darrangguwaji.*
21. *Ngirra nya alanga.*
22. *Dagama nyinga.*
23. *Dirragbi ga balamurrungunya.*

(b) Vertaal naar het Wambaya:

24. Jij zal mij verlaten.
25. De dokter sliep.
26. De man zal met het geld wegrennen.
27. Hij zal de hond stelen.
28. Het meisje zag jou.

⚠ Het Wambaya behoort tot de West-Barklytaalfamilie. Het wordt door ongeveer 50 mensen gesproken in de Northern Territory, Australië.

—Ksenia Gilyarova

Opgave Nr 5 (20 punten). Hier zijn 25 hemistichen (halve versregels) in het Somali, geschreven in een metrum dat bekend staat als masafó:

1. ogaadeen ha ii dirin	14. daliilkii ku siiyaye
2. duul haad amxaaraa	15. miyaad iigu duurxuli
3. kaa dooni maayee	16. dorraad adigu kama dhigin
4. amba waa ku daba geli	17. ma deldelin raggoodii
5. dakanka iyo qaankee	18. deelqaadkan aad tiri
6. anaa been dabaadee	19. diigaanyo ciidana
7. galbeed uga dareershaan	20. wax ma kala dillaallaa
8. dalkaad adigu joogtiyo	21. duunyada ka qaadoo
9. dar alliyo heshiis iyo	22. diinkiyo dugaaggiyo
10. mase waa dayoobeen	23. dildillaaca waaberi
11. dacalkaaga kuma shuban	24. dibnahaaga kama qiran
12. miyaan duudsiyaayaa	25. hobyó wixii ka soo degey
13. doodaye maxaad oran	

Om je de structuur van het masafó-metrum beter te laten begrijpen zijn hier 10 hemistichen die zijn geconstrueerd door in oorsponkelijke masafó-hemistichen de woorden in toevallige volgorde te herschikken. Sommige hiervan voldoen wellicht aan de regels van versstructuur, maar voor het merendeel is dit niet het geval:

26. u anigaa lehe diin	31. kuu miyuu tari wax dafir
27. waad nimankaad ma diidi	32. kuu daalasaayee nin
28. qoran daftarkaaga kuma	33. shareecada dikrigiyo
29. fuushaan kaama dusha	34. dumarkii furayaan ma
30. helo dabacayuum kulaan	35. ogaadee diyaar kuu

(a) Beschrijf de structuur van een masafó-hemistich.

(b) Hier zijn nog 10 hemistichen geschreven in het masafó-metrum. Vijf hiervan zijn originele hemistichen, in de andere vijf zijn de woorden in toevallige volgorde herschikt. Wat is wat?

36. war ismaaciil daarood	41. digaxaarka mariyoo
37. dir miyaad wadaagtaan	42. ciid iyo doolo diraac
38. labadaad ka duudiye	43. nooma keeneen darka
39. ka jannadaad daahiye	44. kala deyaayaa miyaan
40. adiga iyo deriskaa	45. wuxuun kaa danqaabaan

—*Alexander Piperski*

Redactie: Bozhidar Bozhanov (hoofdredacteur), Qitong Cao, Ivan Derzhanski (technische editor), Hugh Dobbs, Dmitry Gerasimov, Ksenia Gilyarova, Stanislav Gurevich, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina, Jae Kyu Lee, Elitsa Milanova, Miina Norvik, Aleksejs Peguševs, Alexander Piperski, Maria Rubinstein, Daniel Rucki, Estere Šeinkmane, Artūrs Semeņuks, Pavel Sofroniev, Milena Veneva.

Nederlandse tekst: Aleksei Nazarov.

Succes!